

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 270/2014-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. apríla 2014 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti DaK spoločnosť s ručením obmedzeným Košice, Popradská 84, Košice, zastúpenej advokátom JUDr. Martinom Salokom, Advokátska kancelária SITÁR & SALOKA, Zvonárska 8, Košice, vo veci namietaného porušenia jej základného práva vlastniť majetok zaručeného čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a namietaného porušenia práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 4 Cob 83/2013 z 18. septembra 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti DaK spoločnosť s ručením obmedzeným Košice o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. decembra 2013 prostredníctvom telefaxu doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti DaK

spoločnosť s ručením obmedzeným Košice (ďalej len „sťažovateľka“), doplnená písomným podaním doručeným 18. decembra 2013, vo veci namietaného porušenia jej základného práva vlastniť majetok zaručeného čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a namietaného porušenia práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 4 Cob 83/2013 z 18. septembra 2013 (ďalej len „napadnutý rozsudok“).

Zo sťažností a z ich príloh vyplýva, že sťažovateľka vystupovala ako žalovaná v konaní vedenom Okresným súdom Košice I (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 33 Cb 33/2009 o zaplatenie 8 772,05 € s príslušenstvom. Žalobca v žalobe svoj nárok odôvodnil tým, že pre sťažovateľku vykonal stavebné práce, ktoré jej vyfakturoval, ale sťažovateľka neuhradila celú čiastku. Okresný súd v predmetnej veci rozhodol rozsudkom z 11. februára 2013, ktorým zaviazal sťažovateľku zaplatiť žalovanú sumu spolu s úrokom z omeškania 9,5 % ročne od 26. augusta 2005 do zaplatenia a takisto uložil povinnosť sťažovateľke zaplatiť trovy konania žalobcovi.

Sťažovateľka nespokojná s rozsudkom súdu prvého stupňa podala odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom tak, že potvrdil odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu.

V sťažnosti doručenej ústavnému súdu sťažovateľka namietala, že krajský súd podobne, ako aj okresný súd *„dospel k svojvoľnému zisteniu o povinnosti sťažovateľky uhradiť dodávku materiálu v rozpore s vykonaným dokazovaním“*. Kritizuje závery krajského súdu, podľa ktorého *„porušovateľ sa žiadnym spôsobom nevysporiadal s argumentáciou sťažovateľky o neexistencii záväzku uhradiť dodávku materiálu“*. Sťažovateľka v súvislosti s namietaným porušením práv sťažovateľky poukázala na závery ustálenej rozhodovacej činnosti ústavného súdu týkajúce sa aspektov kvality súdnej ochrany, ako aj odôvodnenia súdneho rozhodnutia, na základe čoho dospela k záveru, že napadnutý rozsudok nespĺňa parametre stanovené judikatúrou ústavného súdu,

argumentujúc zjavnou neodôvodnenosťou, svojvoľnosťou právnych záverov krajského súdu a ich extrémnym nesúlalom s vykonanými zisteniami.

Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd vo veci samej nálehom takto rozhodol:

„1. Základné právo obchodnej spoločnosti DaK spoločnosť s ručením obmedzeným Košice, ... so sídlom Popradská 84, 040 01 Košice, ... na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru a základné právo podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy postupom a rozhodnutím Krajského súdu Košiciach č. k. 4Cob/83/2013 - 309, z 18. septembra 2013, porušené bolo.

2. Uznesenie Krajského súdu v Košiciach č. k. 4Cob/83/2013 - 309, z 18. septembra 2013 zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Košiciach na ďalšie konanie.

3. Obchodnej spoločnosti DaK spoločnosť s ručením obmedzeným Košice, ... so sídlom Popradská 84, 040 01 Košice, ... priznáva náhradu trov právneho zastúpenia advokátom, v sume 331,13 €, ktorú je Krajský súd v Košiciach povinný zaplatiť na účet advokáta JUDr. Martina Saloku, do jedného mesiaca od právoplatnosti nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok...

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde...

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...

Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). Úloha ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní návrhu teda nespočíva v tom, aby určil, či preskúmanie veci predloženej navrhovateľom odhalí existenciu porušenia niektorého z práv alebo slobôd zaručených ústavou, ale spočíva len v tom, aby určil, či toto preskúmanie vylúči akúkoľvek možnosť existencie takéhoto porušenia. Ústavný súd teda môže pri predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenšej pochybnosti javí ako neopodstatnený (I. ÚS 4/00).

Charakter použitej právnej argumentácie sťažovateľky naznačuje, že sťažovateľka svoju sťažnosť poníma skôr ako ďalší opravný prostriedok v inštančne založenej sústave

všeobecného súdnictva, než ako podanie adresované orgánu ochrany ústavnosti smerujúce k ochrane jej základných práv a slobôd. Ústavný súd pritom vo svojej judikatúre pravidelne opakuje, že nie je alternatívou a ani ďalšou opravnou inštitúciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, II. ÚS 389/2013). V dôsledku toho v konaniach o ústavných sťažnostiach nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu vrátane posúdenia skutkových otázok, pretože jeho úlohou nie je zastupovanie, resp. nahradzovanie všeobecných súdov ako ich ďalšia opravná inštančia. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonov všeobecnými súdmi s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (IV. ÚS 158/09).

1. Ústavný súd zo systematického hľadiska považoval za vhodné venovať sa najprv namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu. Pritom vzhľadom na to, že ide o potvrdzujúci rozsudok, musel ústavný súd brať do úvahy aj právne závery obsiahnuté v rozsudku okresného súdu, keďže sa s nimi krajský súd stotožnil.

Zásadná námietka sťažovateľky sa týka tvrdených svojvoľných záverov o povinnosti sťažovateľky hradiť dodávku materiálu v rozpore s vykonaným dokazovaním.

Túto námietku sťažovateľky je potrebné považovať za neodôvodnenú.

V posudzovanom konaní okresný súd vykonal množstvo dôkazov (výsluchy svedkov, listinné dôkazy), ktoré vyhodnotil tak, že medzi žalobcom na jednej strane a sťažovateľkou na strane druhej došlo k uzavretiu písomnej zmluvy o dielo, ktorej predmetom bola montáž latovania, strešnej krytiny, klampiarske a náterové práce na novostavbe. V zmysle zmluvy bola dohodnutá cena na základe „*vecnej a cenovej špecifikácie na dohodnuté množstvá podľa rozpočtu*“, ktorý bol neoddeliteľnou súčasťou zmluvy. Okrem takéhoto určenia ceny diela bola v zmluve uvedená aj cena diela, ktorá nekorešpondovala s cenou podľa rozpočtu vyjadrenou sumou 6 472,81 €. Sťažovateľka sa

v konaní bránila tým, že je pre ňu záväzná cena diela nie podľa rozpočtu, ale tá, ktorá bola uvedená v článku IV zmluvy o dielo jej číselným vyjadrením, a zároveň tvrdila, že podľa zmluvy o dielo nebola povinná platiť za dodaný materiál potrebný na vykonanie diela. Z vykonaného dokazovania však vyplynulo, že sťažovateľka na základe čiastočných faktúr uhradila žalobcovi viac, ako bola cena stanovená v článku IV, keďže žalobcovi zaplatila sumu 15 601,14 €, pričom tieto faktúry nenamietala, hoci súčasťou faktúr boli aj položky za materiál.

Popísanú dôkaznú situáciu okresný súd i krajský súd vyhodnotili ako preukazujúcu nárok žalobcu. Obranu sťažovateľky, že ide o bezdôvodné obohatenie žalobcu, keďže zaplatila viac, ako určovala zmluva o dielo, okresný súd, ako aj krajský súd neakceptoval, pretože ju považoval za účelovú a v rozpore s faktickým správaním sťažovateľky, ktorá dobrovoľne hradila faktúry žalobcu bez toho, aby ich náležite reklamovala. Krajský súd v odôvodnení svojho rozsudku ďalej konštatoval, že sťažovateľka ako žalovaná, pokiaľ ide o samotnú výšku uplatnenej pohľadávky z titulu ceny za vykonané dielo, v konaní nespochybnila, preto okresný súd, ako aj krajský súd dospeli k záveru, že žalobca ako zhotoviteľ diela podľa § 539 ods. 3 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Obchodný zákonník“) bol povinný obstarat' veci potrebné na vykonanie diela, keďže zmluva o dielo to neupravovala a podľa § 541 Obchodného zákonníka sťažovateľka mala vo vzťahu k týmto veciam použitým na dielo postavenie kupujúceho, pretože zo správania sťažovateľky bolo nepochybné, že plnila nad rámec ceny, na ktorú sa v konaní odvolávala, teda podľa vecnej a cenovej špecifikácie na dohodnuté množstvá podľa rozpočtu a stavebné práce a dodaný materiál prevzala, o čom svedčí protokol o prevzatí zhotoveného diela. Vzhľadom na uvedené krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozsudok okresného súdu, ktorým okresný súd vyhovel žalobe žalobcu.

Ústavný súd pripomína, že akékoľvek skutkové alebo právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a teda z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 262/04).

Súčasne podľa rozsudku Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Helle v. Fínsko (sťažnosť č. 20772/92) z 19. decembra 1998 sa odvolací súd pri potvrdení prvostupňového rozhodnutia (zamietnutí odvolania) v princípe môže obmedziť na prevzatie odôvodnenia súdu nižšieho stupňa. V slovenskom právnom poriadku sa uvedený koncept premieta v § 219 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“), podľa ktorého ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Z rekapitulovaného odôvodnenia potvrdzujúceho rozsudku krajského súdu teda vyplýva, že krajský súd akceptoval skutkové a právne hodnotenie okresným súdom a v plnej miere sa k nemu prihlásil. Takýto postoj nesignalizuje arbitrárnosť alebo inú ústavnú neudržateľnosť, pretože citované skutkové hodnotenie okresného súdu na prvý pohľad rešpektuje zásadu voľného hodnotenia dôkazov v jej normatívnom zakotvení (§ 132 OSP – povinnosť hodnotenia dôkazov nielen jednotlivo, ale aj vo vzájomných súvislostiach), ako aj pravidlá formálnej logiky.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľky v časti namietajúcej porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 potvrdzujúcim rozsudkom krajského súdu ústavný súd vyhodnotil ako zjavne neopodstatnenú.

2. Sťažovateľka namietala aj porušenie svojho základného práva vlastníť majetok zaručeného čl. 20 ods. 1 ústavy. Ide o základné právo hmotnej povahy.

Všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavno-procesné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy. V opačnom prípade by ústavný súd bol opravnou inštanciou voči všeobecným súdom, a nie súdnym orgánom ochrany ústavnosti podľa čl. 124 ústavy v spojení s čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný súd by takým postupom nahradzoval skutkové a právne závery v rozhodnutiach všeobecných

súdov, ale bez toho, aby vykonal dokazovanie, ktoré je základným predpokladom na to, aby sa vytvoril skutkový základ rozhodnutí všeobecných súdov a jeho subsumpcia pod príslušné právne normy (obdobne napr. II. ÚS 71/07, III. ÚS 26/08). Keďže ústavný súd sťažnosť v časti pre namietané porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy označeným rozsudkom krajského súdu odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti, odmietnutie ďalšej časti sťažnosti, ktorou sťažovateľka namietala porušenie základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, bolo už len nevyhnutným dôsledkom vyplývajúcim zo vzájomného vzťahu medzi právami hmotno-právneho charakteru a ústavno-procesnými princípmi z perspektívy ich možného porušenia.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku sa už ústavný súd nezaoberal ďalšími súčasťami sťažnostnému petitu (návrh na zrušenie napadnutého rozsudku krajského súdu, návrh na priznanie náhrady trov konania).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. apríla 2014